Il-Qassisin li Niftakar Jien

Kitba ta' Dun Anġ. Seychell

Dun Spir

1. L-ewwel qassis fiż-Żejtun li niftakar niftakru mejjet fid-dar tiegħu. Kien Dun Spir Grixti, il-fundatur meqjum tad-Domus taż-Żejtun. Is-seftura tiegħu kienet iz-zija tiegħi Karmena, iz-zija Karm, oħt missieri.

Meta ħarġet l-aħbar tal-mewt tiegħu fl-1937, kelli 4 snin u jiena mort id-dar tiegħu nfittex liz-zija u rajtu mejjet f'waħda mill-kmamar tad-dar tiegħu fi Triq San Ġużepp.

Dakinhar iz-zija Karm qabdet artal żgħir li bih jilagħbu t-tfal u li kien għand Dun Spir u tatu lili. Tgħidx kemm fraħt u mort id-dar tagħna fi Triq Santu Wistin, fejn għadni ngħix sallum u għamiltu f'wesgħa żgħir f'nofs it-taraġ.

Dan l-artal kien ħelu ħafna. Kellu gandlieri tal-injam, kull wieħed b'musmar bla ras imdaħħal fil-qiegħ, biex jidħlu fl-injam tal-artal u jżommu dritt.

Tgħidx kemm snin domt nilgħab bih!

Meta kbirt u dħalt inħejji għas-saċerdozju fis-Seminarju z-zija Karm reġgħet ftakret fija u darba tatni l-volumi tal-ktieb famuż ta' San Tumas t-Akwino, is-Summa Theologica. Kienu kotba teżor u jien ħadt ħsieb nillegahom. Meta sirt qassis tkellimt dwarhom ma' Dun Ġużepp Desira li tani x'nifhem li dawk il-kotba bħala wirt imissu lid-Domus. Jiena minnufih weġibtu li lest ngħaddihomlu imma hu qalli biex inħallihom għandi imma jekk xi ħadd mid-Domus ikun irid jagħmel użu minnhom ikun jista' jiġi u jinqeda.

Għaddew is-snin, dan is-sett għadu għandi, imma ħadd qatt ma talabhuli. Lanqas jien – qatt ma naf li qallibtu!

L-Arċipriet Paċifiku

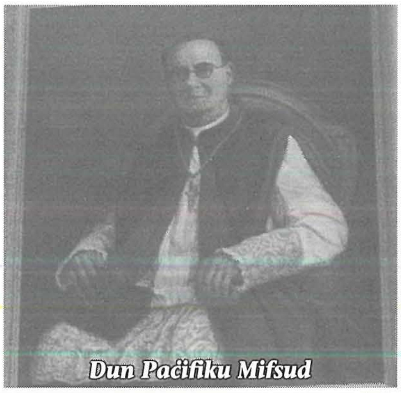
Dun Paċifiku Mifsud

2. Jiena trabbejt fiż-żmien meta l-Arċipriet taż-Żejtun kien Dun Paċifiku Mifsud, qassis mill-Mosta. Sar Arċipriet wara l-maħbub Dun Lawrenz Degabriele u dam diversi snin imexxi l-parroċċa taż-Żejtun, sa baqa' sejjer tul il-gwerra.

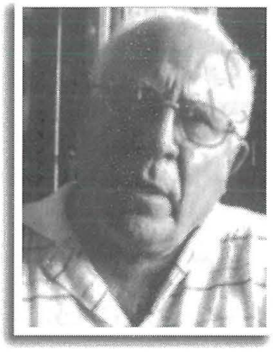

Kont għadni tfal fil-jiem tal-Gwerra. Niftakar episodju li baqa' frisk f'moħħi minn dak iż-żmien.

L-Arċipriet taż-Żejtun ma kellux dar parrokkjali fejn jgħix u l-Arċipriet Paċifiku kien joqgħod fid-dar kantuniera ma' Triq Santu Wistin u Triq San Girgor, fejn wara marru joqogħdu l-qraba tal-Isqof Galea. Fil-faqar tal-gwerra kienu jitqassmu l-ħwejjeġ u nkarigat minnhom kien l-Arċipriet. Dan irċieva kunsinna ta' ħwejjeġ u beda jħabbel rasu lil min se jtihom għax kienu ħafna nies li riduhom. X'għamel? Iddeċieda li jitla' fil-gallarija tad-dar tiegħu, qabad it-turrun tal-ħwejjeġ u waddabhom għal isfel fuq in-nies li kien qed jistennew jittalbuhom quddiem il-bieb. Naturalment il-ħwejjeġ waqgħu kif ġie ġie u min ħa ħafna u min ma ħa xejn!

U tgħidx kemm gergru għalih in-nies!

Dun Anton

3. Niftakar qassis b'ismu imma nsejt kunjomu. Kien jissejjaħ Dun Anton. Kien qassis intelliġenti imma tgħidx kemm kien sbozz fi kliemu. Xi ħadd kien qalli x'għamel darba meta kien qed jipprietka n-novena tal-Milied. Kien qed iqaddes l-Arċipriet Paċifiku. Dun Anton beda jtawwal fil-prietka u l-Arċipriet għamillu s-sinjal biex jieqaf. Imma dan baqa' sejjer. Reġa' għamillu s-sinjal u reġa' baqa' sejjer. Allura l-Arċipriet qabad u qam minn postu u ssokta bil-Quddiesa. Dun Anton meta ra hekk, qabad u qal lill-miġemgħa: "Għidu s-Salve Reġina għax l-Arċipriet għandu bżonn imur it-toilet"

Il-verzjoni li naf jien hi iżjed goffa imma ma naħlefx fuq l-awtentiċità tagħha!

Oħrajn

4. Fi tfuliti niftakar ukoll lil tliet qassisin oħra - Dun Ġom Seychell, l-uniku qassis li għandu kunjomu bħali. Dun Ġom qeda l-missjoni tiegħu fiż-Żejtun u f'Ħal Safi. Dun Kons ma nafx x'kien kunjomu imma naf li kien joqgħod flok fejn hemm il-Posta fir-rokna

tal-pjazza ta' quddiem il-knisja. Kien hu u qrabatu li ħallew il-post fejn Dun Salv Galea bena ċ-ċentru taż-żgħażagħ li llum jinsab f'idejn il-parroċċa. U niftakar f'Dun Map jew Amabile, li kien joqgħod fid-dar ta' Sqaq ir-Rebħa, fejn mar joqgħod floku Dun Karm Galea. Meta miet jien kont għadni s-seminarju u smajthom jgħidu li huma u deħlin bih għall-quddiesa tal-funeral bil-għatu tat-tebut mikxuf, il-katavru iċċaqalqilhom u n-nies bdew jgħidu li qam!

Ma' dawn niftakar qassis li konna ngħidulu d-Dekan. Kien joqgħod fi Triq San Girgor u kien iħobb iqaddes fl-artal tal-Kurċifiss.

U niftakar ċertu kanonku ta' Bormla, rifuġjat fiż-Żejtun, kunjomu Camilleri u qarib tal-Primiċerju Dun Ġwann Vella. Kien iqaddes regolarment fil-knisja ta' San Klement.

IL-Kanonku

5. Post prominenti jistħoqqlu l-Kanonku De Domeniko. Fit-triq imsemmija għalih hemm miktub li kien predikatur imma għalija l-Kanonku huwa għażiż għax kien iħobb il-fqar bis-serjetà. Sa wasal biex daħħal familja ġo daru, Triq il-Qalb ta' Ġesù u mantniha hu! Kellu ommu ta' nisel Russu. Meta konna mmorru nkantaw l-għasar flimkien nhar ta' Ħadd ġieli nzertajtu jikkummenta silta mis-salm u jindirizzaha lil Stalin: "Din għalik tgħodd, Stalin!"

Kien jaħrat Malta kollha bil-mixi. Kulfejn tarah kont tilmħu għaddej bil-mixi!

Il-Primiċerju

6. Warajh imiss lil Dun Ġwann Vella, ex-patri tas-Soċjetà ta' San Pawl u kanonku primiċerju tal-Kolleġġjata ta' Bormla. Kien jieħu ħsieb il-knisja tal-Ħniena. Kien qassis li wera interess kbir fil-kwistjonijiet soċjali u anke ippubblika xi ktejjeb dwar hekk. Meta kien imissni nqaddes tal-Ħniena kont nieħu pjaċir għax wara ngħaddi għandu u ħallih jirrakonta xi storja li biha jaqsmek bid-daħk! Baqa' magħruf bħala dak li żewweġ lil Mintoff fil-knisja tiegħu!

Mons. Grima

7. Post għalih jixraq lil Monsinjur Dun Salv Grima, magħruf bħala Dun Salv "tal-Qutu", eks-ħaddiem it-Tarzna, professor tal-filosofija fl-Università, fundatur tad-Dar tal-Kleru, direttur spiritwali tas-superjura famuża Ċetta tal-museum, li saret bħallikieku d-direttriċi spiritwali tiegħu. Għalija kien ukoll il-konfessur u d-direttur spiritwali li tgħidx kemm għamilli kuraġġ tul is-snin tas-saċerdozju tiegħi. Kien Dun Salv li daħħal l-adorazzjoni ta' kuljum fil-knisja tal-Ispirtu s-Santu.

Fil-qosor fuq ħafna

L-ispazju ma jippermettilix ħlief riferenza għall-qassisin li għadni ma semmejtx:-

- Dun Ġwann Palmier, għal ħafna snin prokuratur tal-parroċċa li ħalla warajh ħafna opri artistiċi:
- Dun Ġużepp Zerafa jew l-Għawdxi, għal ħafna snin viċi-parroku tal-parroċċa tagħna;
- Dun Ġwann Farrugia, "Ta' Ġelandrin", qassis arkeologu, li kien jippubblika is-sejbiet tiegħu fil-gazzetta SUNDAY TIMES. Kont għadni s-seminarju meta ħadt sehem fil-vjatku tiegħu;
- Dun Manwel Camilleri, qassis eżemplari, dejjem bi tbissima fuq fommu u direttur tad-Domus;
- L-Arċipriet Brincat, magħruf għad-dawra li kien għamel tul l-Isla mar-Re Ġorġ VI. Wara sar Arċipriet taż-Żejtun u tgħidx kemm saqqa l-vokazzjonijiet saċerdotali fostna;
- L-Arċipriet Dun Mikiel Spiteri li nibqa' niftakru bħala dak li fi żmienu sirt qassis fl-1956;
- Dun Franġisk Galea, ħu l-Isqof Galea, li tgħidx kemm kien jgħaddi sigħat kuljum iqarar fl-artal tal-Qalb ta' Ġesù;
- Dun Karm Galea, qassis li fi żmienu kien popolari ħafna u li jien dħalt warajh bħala rettur tal-knisja tas-Salvatur;
- Imbagħad hemm dawk ta' żmienna li ħafna jiftakru: l-Arċipriet Dun Pant. Orland, l-Arċipriet Dun Ġużepp Theuma u Dun Ġużepp Desira, Dun Salv Mallia, Dun Salv Galea u Dun Alwiġ Zammit!

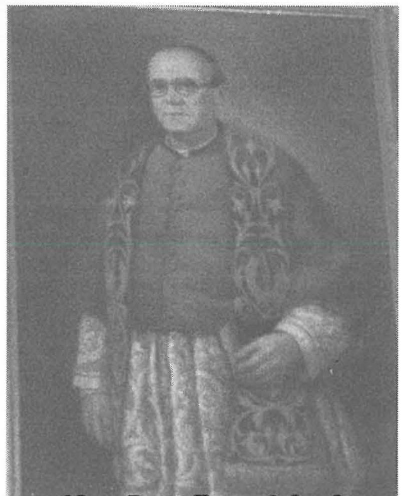
Mons Pantalleone Orland